

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מתנת ההודאה

פרשת ואתחנן

בס"ד | גיליון מס' 190

באיזה פנקס קטן נרכשה דירה גדולה?

ובכל מאורך (ו', ה')

אותנו, ואומרים בהתרגשות: 'אבא, תודה על מה שנתת לי, תודה על מה שטוב לי, תודה על מה שעובר עליי', זה מביא לחיבור אמיתי עם בורא עולם, להבעת אהבה כלפיו ולהעצמת הקשר עמו!

בפרשת שבוע זה, כתוב הפסוק אותו אנו אומרים כמה פעמים ביום: 'ואהבת את ה' אלוהיך... ובכל מאורך'. חז"ל גילו כי אהבה זו היא ש'בכל מידה ומידה שהוא מודד לך, הוי מודה לו במאוד מאוד'. כי אהבת ה' נבחנת בשירת התודה שלנו כלפיו, ובכלל לא משנה אם העובר עלינו נראה טוב בעינינו אם לאו - בן אוהב את אביו ומודה לו בכל תנאי, ואנחנו שמחים להודות ולשבח, על מה שטוב לנו, וגם על הקשיים שלנו!

הבה ניחם עימנו את המסר הזה. ההודאה לא זקוקה למקום מסוים, לזמן מיוחד, לנוסח מוגדר. ההודאה היא שירת הלב, אפשר להתחבר אליה בכל זמן וכל מקום. פשוט לעצום עיניים לרגע, לחשוב על כל הטוב שה' מעניק לנו, ולומר במילים שלנו 'תודה לך ה' הטוב!' בקול מתרונן. ככל שנרבה להודות לו ולשבח לשמו, ככל שנפתח בתוכנו את שירת ההודאה - כך נזכה שהוא יפתח לנו את אוצרו, וישפיע עלינו שפע טובה וברכה, שיעניקו לנו סיבות נוספות להודות לו!

שירה שיצרה דירה...

את הסיפור הבא קיבלנו במכתב צפוף ונרגש, אותו כתבה אשה המעידה על כל פרטי המעשה ותהפוכותיו. הוא מובא כאן כמעט בלשונו, חובק בתוכו אוצר של גילויים מפעמיים. וזה דבר המעשה:

היה זה לפני כשנתיים, עת החליטה האשה להצטרף למקהלת ההודאה. כשהחלה להודות, חשה היטב את יד ה' נוכחת בחייה, הדבר גרם לה לחוש בידיים טובות - ידיו הרחומות והטובות של בורא עולם, וכל המתרחש עימה ובסביבתה קיבל אור יקרות חדש של קירבת ה' יומיומית מרגשת. היא ערכה פנקס קטן בו פירטה את חסדי ה' הנפלאים עימם, את הילדים הבריאים, האושר היומיומי, הנחת בה הם זוכים, ועוד ועוד. יותר ממאה סיבות טובות להודות לה' נאספו לפנקס הקטן!

ואז, ביום מן הימים, החליט המשכיר של הדירה בה התגוררה המשפחה, למוכרה. היתה זו דירה המתאימה להם בדיוק: המיקום מצויין, הקומה נוחה, כיווני האוויר מקסימיים, והיא גדולה דיה לשמונה הנפשות שבמשפחה. ולכן, למרות שזה לא היה קל, הם קיבלו החלטה נבונה

לרוכשה בעצמם, כך יוכלו להישאר בבית הטוב והנוח שלהם.

אלא שבעל הדירה החליט להקשות את עורפו, והעלה את המחיר עוד ועוד, באומרו שיש ביקוש גבוה. אנשים החלו לבוא לראות את הדירה, חלקם התרשמו מאוד והיו

כמו מקהלה מנעימת שיר ומרובת קולות, 'מכנף הארץ זמירות שמענו', קול שירת ההודאה לה' הטוב מדי יום ביומו. ערב ובוקר וצהריים, יהודים עוצרים את שגרת יומם, נושאים עיניים השמימה, ואומרים 'תודה'. מהרגע שיהודי קם בבוקר ופותח את פיו באמירת 'מודה אני לפניך', ועד הרגע בו הוא מסיים תפילת ערבית במילים 'עלינו לשבח לאדון הכל' - דרך כל מה שבאמצע - כל העת הוא מודה על מה שטוב, על מה שנראה פחות טוב, מודה לאביו שבשמים.

שירת ההודאה כובשת לבבות, מרטיטה את הנימים הדקים שבנפש היהודית. משהו קורה, ואין זה משנה בכלל אם הוא נראה טוב או נראה רע - הוא עוצר הכל ומודה לה'. פשוט כך. במילותיו שלו, בכוונה יתירה בברכת 'מודים' שבתפילת העמידה, בברכת המזון או בפרק תהלים משתפך, כי כל רגע הוא רגע טוב להתחבר לאבא שבשמים ולומר לו תודה.

ברגע בו אדם מודה, הוא חש חיבור מתחדש ומתהדק עם בוראו. זה רגע שלא יסולא בפז, כי הוא מעניק לכל אחד מאיתנו את ההזדמנות והיכולת להתרפק על אבא שבשמים, בכל מקום ובכל זמן, ולחוש את יד ה' עמו. ההודאה מאפשרת לכולנו לשפר את האמונה והביטחון בה' יתברך, כי היא מטמיעה בנפשנו שהכל בא ממנו, ועל הכל אנו מודים לו. בנוסף, אנו עדים לסיפורים מדהימים על ישועות נפלאות ותחושות מפעימות אותן חווים כל המתחברים להודאה, ברמה ניסית ממש.

רגע, האם באמת התודה שלנו בשמים חשובה כל כך? במקום בו מלאכים ושרפים מודים ומשבחים - התודה שלנו גם היא חשובה? למה?! מהו סוד הקסם של ההודאה האנושית? למה היא מעניקה כזה חיבור חזק לאביו שבשמים, ולמה היא פותחת השפעה שימית כה נרחבת?!

הנה גילוי מסעיר, אותו חושף בעל האור החיים הקדוש בפרשת קרח בשם הזוהר הקדוש: אכן כן. שירת המלאכים והשרפים ושירת נשמות הצדיקים הן חשובות מאוד בשמים. אך הן לא הכי חשובות. הכי חשובה, הכי רצויה, הכי אהובה, היא השירה שלנו!

לא יאומן! הצלילים שבורא עולם מצפה להם יותר מכל, השירה האהובה ביותר, התודה הרצויה ביותר - זו השירה שלנו. שלנו. של האנשים הפשוטים שעוסקים בשלהם, שמתמודדים עם נסיונותיהם, בני בשר ודם הכי רגילים והכי שגרתיים - זו השירה שהכי רצויה לה', לה הוא מצפה, אליה הוא מייחל!

כי השירה הזו היא שירה של אנשים. אנשים. כן כן, כמוני וכמוך. אנשי בשר, גידים ועצמות, שדם אנושי זורם בנו, ויצרים משתוללים בתוכנו. ודווקא לכן - כשאנו עוצרים את שגרת היום, מתעלמים מהנסיונות, מתגברים על העולם הגשמי העוטף

מילים ראשונות!

היו אלה רגעים מרטיטים במיוחד, בחדרו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל בבית החולים. היה זה אחר תקופה מאז נותח הרב בגרונ, ובמשך תקופה ארוכה לא יכול היה לדבר, ונאלץ לכתוב את כל מה שרצה להביע. לאחר תקופה ממושכת של התאוששות הושלל בגרונ תותב מיוחד, שהשיב לו במקצת את היכולת לדבר.

לאחר ההשתלה והמנוחה, נכנסו לחדרו בכירי הרופאים, וביקשו ללמדו את הוראות ההפעלה של התותב. הם פנו אליו וביקשו כי ילחץ על הכפתור שבגרונ, וינסה לדבר - אחרי חודשי שתיקה ארוכים וקשים. בחדר נכחו שני רופאים ובני משפחה מועטים, שהביטו ובחנו אם אכן ישוב אל הרב כח הדיבור...

המתח היה בשיאו. הרב שלח את ידו אל הכפתור, ולחץ בעדינות. 'כבוד הרב ידבר!' - ביקש הרופא, והכל המתנינו לראות מה יהיו המילים הראשונות שיצא מפיו...

ואז נשמע הקול, חלוש, נמוך, אך עוצמתי ואדיר מאין כמוהו: 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמת' - - -

וקולו הנרגש הולך ומתחזק, מרגש את כל סובביו, מרטיט את ליבם. לאחר חודשים של שתיקה, הדבר החשוב ביותר - הוא להודות לבורא עולם, להגיד תודה לאבא. הוא שנתן את כח הדיבור מתחילה, הוא שנטל אותו לתקופה, והוא שהשיב אותו ברחמי...

ואנו, שזכינו בקול תקין ופעיל, הבה נצל כל הזדמנות לעשות בו את השימוש הנכון - לומר תודה. ככל שנרגש בתודה בקול שלנו, ככל שנשתמש בפיו ובגרוננו להודות ולשבח לה' הטוב בכל עת ושעה - כך נזכה שקולנו יוסיף ויהיה עימנו לאורך ימים ושנים, ונוסיף להודות לה' על חסדו הטוב כל הימים!

מוכנים לשלם בגינה סכומים גבוהים מאוד. האשה, בעלה וילדיה הביטו בעיניים קרועות בזרים הפוקדים את נחלתם, וכבר מתכננים היכן יעמידו מיטות, מה יעשו במטבח, והיכן יוצב העציץ...

שוכרי הדירה טענו לזכות קדימה ברכישת הדירה, אך בעליה הודיע כי לא יתפשר במחיר. היחסים עמו עלו על שרטון, המתיחות הורגשה היטב, ועוגמת הנפש היתה קשה וצורבת. בעל הדירה התקדם במשא ומתן מול רוכשים פוטנציאליים, כשבני המשפחה חשים בלתי רצויים בקן הביתי והחמים שלהם...

בינתיים, הימים חולפים בעצלתיים. המשפחה החליטה להתחזק בהודאה לה' הטוב גם על הנסיון הזה, על הימים הטרופים העוברים עליהם כשהקרקע בוערת מתחת לרגליהם. בכל יום פתחו את הפנס הקטן והודו לה', ואז התרחש הנס הראשון:

שנים קודם לכן, הם הגישו בקשה לקבלת מענק למחוסרי דיור. הבקשה 'נתקעה' בצנרת הביורוקרטית, וחלפו שנים ללא כל התקדמות. ובדיקו עכשיו, לאחר שבעל הדירה סירב למכור להם את הדירה והם נותרו בהגדרת מחוסרי דיור - לפתע פתאום הבקשה שנשלחה לפני שנים נבחנה, ולמרבית הפלא גם אושרה! - הם זכו בסכום כסף נכבד, הודות לעובדה שעד עתה עדיין לא הוגדרו בעלי דירה!

מעתה, היה להם נס נוסף להודות עליו... התברר כי העובדה שבעל הדירה סירב למכור להם את הבית - הגיבה להם סכום נאה. ובדיקו אז - החליט בעל הבית כי הוא נענה לבקשתם למכור להם את הדירה בסכום גבוה במיוחד, ובתנאי שישלמו את מלוא הסכום תוך תקופה קצרה, כשאת דמי הקדימה הוא מבקש כאן ועכשיו...

המשפחה לא ידעה את נפשה. מחד גיסא - הרי לבשורה הזו ציפו וייחלו לאורך החודשים האחרונים, שבעל הדירה יעתר לבקשתם וימכור להם את הבית. מאידך גיסא - הוא הציב בפניהם רף שקשה לעמוד בו: גם סכום גבוה מכפי יכולתם, גם דמי קדימה גבוהים מיידיים, וגם את מלוא הסכום תוך שבועות ספורים - בזמן שאפילו לא יספיקו לקבל משכנתא בנקאית!

הקשיים היו ברורים, גם הדרך להתמודדות עימם היתה ברורה: הודאה לה'. כל בני המשפחה עצרו את שגרת יומם, ההורים הדחיקו את הדאגה הכספית הצידה, ושוב נפתח הפנס הקטן. נשלפו ממנו סיבות טובות להודות לה', אחת מהן - על עצם העובדה שבעל הדירה נעתר לבקשתם למכור להם את הבית - גם אם בתנאים כאלה...

אחר כך, החליט האב לעשות השתדלות, ולפנות לקרוב משפחה עשיר. הוא ידע כי קשה עד בלתי אפשרי 'לתפוס' אותו בטלפון, הוא איש עסקים עסוק, המשרד מסנן את הפניות אליו, ובכל זאת החליט האב לנסות. למרבה הפתעתו, האיש ענה לטלפון לאחר הצלצול הראשון, התרגש מקרוב המשפחה שהתקשר אליו בעיצומו של יום בהי, וגם - למרבה ההפתעה - נענה בשמחה לאתגר להלוות את מלוא הסכום הדרוש כדמי הקדימה - כאן ועכשיו!

הלה אכן עמד בדיבורו, ודמי הקדימה הועברו למוכר עוד באותו יום! כל בני המשפחה התכנסו יחדיו ושרו 'מזמור לתודה', הן ראו בעיניהם נס פלאי - שאותו עשיר ענה לשיחה, נענה לבקשה, העביר את הכסף, שהועבר למוכר - וכל זה עוד באותו היום. מעתה, היה עליהם לדאוג ליתרת הסכום הגבוה מיכולתם עד מאוד, כשבעל הדירה מאיים שהשבועות חולפים, ותיכף הוא כבר רשאי לבטל את החוזה...

בני המשפחה היו מודאגים, אך לא מדי. נכון, הימים חולפים, ישנו סיכון שעוד מעט יפקע תקוף החוזה ואולי גם דמי הקדימה יאבדו, אך לצד ההשתדלות והנסיונות להשיג הלוואות - לפחות עד שהבנק יאשר להם משכנתא - הם התעודדו בשירת ההודאה שהיתה בת לוויתם באופן קבוע. דבר יום ביומו התכנסו יחדיו, בחרו תודה אחת מתוך למעלה ממאה, הודו עליה לה' מעומק הלב, וחשו כי הכח שבהודאה נוטע בהם עוצמות לעבור את הימים המודאגים בשלוה...

ואז התרחש פלא עצום: ביום מן הימים יצא האב מביתו, ולפתע הוא מבחין באדם מבוסס למדי, תושב אותה השכונה, המתהלך בפנים נפוליות ומודאגות. הוא פנה אליו וביקש לשאול אם יוכל לסייע, והם באו בדברים, כשהאב מספר על דאגתו שלו - עליו למצוא הון תועפות למימון רכישת ביתו, לפחות עד שהמשכנתא תאושר, הזמן דוחק ואנה הוא בא...

אותו שכן שמע את דאגתו של רוכש הדירה, ועל אתר נענה ואמר כי יש לו פיתרון, ופרש את פרטיו. הוא לא נח ולא שקט עד שהסדיר הלוואת ענק - על בסיס הפיתרון שהציע, הלוואה הנפרעת עד היום בתשלומים נוחים בהתאם ליכולת המשפחה, שרכשה את הדירה בשרשרת ניסית מופלאה, עליה היא מוסיפה להודות עד היום...

ולימים, כשנפגש אבי המשפחה בשכן שסייע לו, הלה גילה את אוזנו כי באותו היום - נודעה הבשורה הקשה כי אשתו חולה, והוא קיבל על עצמו לצאת לרחובות של עיר, והחסד הראשון שיזדמן לו - יבצע אותו מיד. לכן באותו היום היה נראה טרוד ומודאג. אבל בורא עולם סידר את העניינים בצורה הטובה ביותר, כך שהאיש הראשון אותו פגש בצאתו לרחוב - היה מידוענו, איש השירה והתורה, שזכה בחסד הגדול על אתר, והשלים את עיסקת רכישת הדירה בזכות אותו מפגש מזדמן...

סיפור זה, אותו קיבלנו בעדות נרגשת מאם המשפחה, מלמדנו עד כמה גדולה עוצמתה של ההודאה. לפעמים הכל נראה כה סבוך ומורכב, נדמה כי אין אור בקצה המנהרה. ואז - כשהידי מגלה את כח ההודאה החבוי בלבו, כשבלבו נרגש ומתורן לקראת בוראו - הוא חש עד כמה בורא עולם מטיב עמו, כמה השפעה ברוכה מורעפת עליו ממעל.

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו. 'בואו שערי בתודה', נודה ונשבח לה' הטוב על רוב חסדיו אשר הוא גומל עימנו. וככל שנעמיק את ההודאה והחיבור שלנו עם בורא עולם, ככל שגם בימים לא קלים נודה לה' הטוב על חסדיו, ככל שנוסיף ברכת הודאה גם על הקשיים שלנו - כך נגלה עד מהרה כי ידו של אבינו האוהב פתוחה לעוזרנו, והוא יעניק לנו מטובו סיבות טובות נוספות להמשיך להודות לו מעומק הלב!

רגליים במתנה...

היתה זו שעת צהרים בהירה, בעיצומו של יום שגרתי. מושי חזר מהתלמוד תורה כמדי יום, וירד לחצר הבניין לשחק. ואז, כשהוא בעיצומו של ריצת משחק מהנה, רגלו נתקלה במשהו, הוא מעד ונפל ארצה, גונח מכאבים...

תוך שניות אחדות, התברר כי לא מדובר במכה יבשה בלבד. הילד צעק וצרח, רגלו התעקמה והכחילה, שלא נדע. אמבולנס הוזעק, הוא הובהל לחדר מיון, וכבר באותו לילה אושפז במחלקה האורטופדית, כשהרופאים מודאגים מאוד ממצב הרגל...

'העצם התרסקה, לחלוטין!' - בישר הרופא להוריו בבוקרו של יום המחר, 'למעשה אנחנו מאוד מודאגים, ושוקלים את צעדיו ככובד ראש. נערוך התייעצות מיוחדת עם בכירי הפרופסורים, ונקבל החלטה מה כדאי לעשות' - הטיל הרופא סלע על ליבם של ההורים החרדים לגורל בנם. מסתבר כי היתה זו נפילה נוראית, שהשלכותיה ארוכות טווח...

אחר הצהריים נערכה התייעצות מיוחדת, ואחר כך נקראו ההורים לחדר הרופאים. 'אין לנו הרבה מה לעשות' - פתח את ידיהם בייאוש, 'אלא להמליץ על טיפולי פיזיותרפיה לתקופה ארוכה, ארוכה מאוד. כרגע, איננו רואים סיכוי לאחות את השברים ברגל, המצב לא פשוט... נראה שאין מנוס מלקבוע כי שלוש שנים לא יוכל הילד להלך ברגליו, ולכל אורך התקופה יעבור טיפולי פיזיותרפיה קשים ומפרכים, ואולי, ואולי, ואולי, - בעוד 3 שנים הוא יוכל ללכת קמעא...'

הבשורה הקשה היכתה את ההורים בהלם. עד אתמול היה הילד בריא ומאושר, משתובב ומסתובב. והנה, ברגע אחד של חוסר תשומת לב מספקת, הגיע למצב ששלוש שנים לא יוכל ללכת, ויאלץ לעבור טיפולים קשים ומייסרים, עד שהרגל תשוב לאיתנה. ומי יודע אם כך אכן יקרה, ובעוד שלוש שנים הוא אכן יתחיל ללכת, ומי יודע באיזו צורה...

ואז, כששבו ההורים הביתה, הם החליטו לפעול בכיוון אחר מהצפוי. הם כינסו את הילדים לסלון, ושוחחו עימם על כך שהוכח עד כמה גדול הנס ה'טבעי' וה'פשוט' שבהליכה על שתי רגליים בריאות, ועד כמה ראוי להתבונן גם ביתר הניסים ה'טבעיים' המתרחשים מדי יום, להפנות אליהם תשומת לב ולהודות עליהם.

'לפיכך, בישר האב לילדיו, 'מהיום נתחיל לראות את הניסים שה' עושה לנו, ונגיד לו תודה. הנה, אני כותב את הפתק הראשון - חסד שזכיתי בו היום, וכל אחד מכם יכול גם הוא לכתוב ולהודות...'

מאותו יום, הפך בית המשפחה לבית של הודאה. הילדים חיפשו לראות את הטוב, למצוא רעיון מקורי על מה להודות היום. בכל יום ויום הם מילאו פתקים, גדולים וקטנים, לבנים וצהובים, בכתב יד עגול ובכתב יד מרובע, טובות גדולות וטובות קטנות, חסדים וניסים מכל הסוגים...

ובכל יום ויום, הקדישו בני המשפחה זמן להודות. ליטול את צרור הפתקים, להביט בהם כמה שניות, ולהודות לה' על כל פרט ופרט מהם. זה לא הצריך הרבה זמן, רק הרבה לב, מחשבה, התרגשות, ושירת הודאה שגוה מעומק הלב, מפי הגדולים והקטנים גם יחד, כל יום ויום...

בינתיים, הילד בעל הרגל השבורה שב הביתה. הוא החל טיפולי פיזיותרפיה, וכבר מתחילה נראה היה כי הוא מתקדם בקצב מהיר מהצפוי. בני המשפחה הוסיפו להודות גם על זה, גם על הרגליים הבריאות, גם על השבירות, גם על הפיזיותרפיה, גם על הנפילה, גם על ההתקדמות המהירה - הודו על הכל...

ובתוך פחות משנה התרחש הנס. הילד חזר לעצמו לחלוטין, התחיל להלך כאחד האדם. אין לו צורך בפיזיותרפיה, הוא לא זקוק לעזרה, בוודאי שלא לטיפולים מכל סוג. הוא פשוט הולך, הולך על שתי רגליו, הולך ומפוזז בשירת הודאה, הולך ופיו ממלל שבח ותודה...

וסיפור זה, אותו שמענו מהמשפיע הגה"ח רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א כפי ששמעו מאבי הילד, מלמד עד כמה גדול כח ההודאה לחולל מהפכה של ממש. הבה נראה לנגד עינינו את הילד המהלך על שתי רגליו נגד כל הסיכויים, כיצד ניצח את כל התחזיות. נראה כמה גדול הכח של הודאה לפתוח בשמים פתח מיוחד של חסד ורחמים, להביא את הישועה במהירות מפתיעה.

'על הכל השם אלוקינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך'. כשהכל הולך חלק וכשאנו חווים נפילות - תרתי משמע. איננו זקוקים לתזכורות על מה ועד כמה עלינו להודות, אנו יכולים להתבונן סביבנו ולראות בעינינו את טובות ה' וחסדיו אשר גמל עימנו. הבה נודה לו מכל הלב!